

Festa del gelato a Budapest

Cent'anni di gelato e gelatieri italiani in Ungheria e nel mondo
(1906-2006)

A fagyalt ünnepe Budapesten

Az olasz fagyalt és készítőinek száz éve Magyarországon és a világban
(1906-2006)

L'Istituto Italiano di Cultura di Budapest, per celebrare il centenario della presenza dei gelatieri italiani in Ungheria, ha organizzato la prima edizione della Festa del Gelato. Questo evento vuol essere un momento significativo per far conoscere, anche al di fuori dei confini nazionali, le origini e le caratteristiche del gelato italiano, unitamente alla storia dei gelatieri emigranti e alla tradizione culturale che essi rappresentano.

L'area del longaronese è stata caratterizzata da una forte emigrazione diretta verso i territori dell'impero austro-ungarico a partire dal 1780. Si ha notizia che, già in questi anni, emigranti provenienti dalla Val di Zoldo e dal Cadore vendessero gelato spostandosi con carrettini variopinti da un luogo all'altro delle città. Molti, nei primi anni del 1900, aprirono negozi, in particolare a Vienna, dove l'uso dei carrettini era severamente regolamentato.

Gli zoldani Carlo e Augusto De Pellegrin si trasferirono a Budapest nel 1900 e ad essi seguirono poi, in particolare verso il 1930, altri De Pellegrin provenienti dalla stessa vallata. Sara De Pellegrin, nata a Győr, ove ha frequentato le scuole, ricorda che il padre Federico aprì nel 1930 una gelateria e in quell'anno fu seguito da numerosi altri concittadini; durante lo scontro bellico tuttavia tutti i beni dei gelatieri furono espropriati.

Le preziose immagini della ricca e suggestiva mostra esposta in Istituto sono state fornite, grazie alla collaborazione della Fiera di Longarone, dalla Famiglia Ex Emigranti del Longaronese e dal Circolo Fotografico "Bruto Recalchi".

La Famiglia Ex Emigranti del Longaronese associa gli emigranti e gli ex-emigranti delle città di Longarone, Castellavazzo, Ospitale di Cadore e di Soverzene, in provincia di Belluno. Sorta nel 2001, fa parte dell'Associazione Bellunesi nel Mondo. Obiettivo della Famiglia è di promuovere iniziative culturali e sociali interessanti per le persone coinvolte nel campo dell'emigrazione, in particolare nel ricordo di coloro che con grandi sacrifici, nei secoli scorsi, hanno dovuto abbandonare i paesi natii alla volta di terre lontane.

Il Circolo fotografico "Bruto Recalchi" di Longarone è stato fondato alla fine degli anni '90 da un gruppo di fotografi amatoriali, ed è stato intitolato a Bruto Recalchi, storico fotografo di Longarone, che ha immortalato la città prima che venisse distrutta dalla catastrofe del Vajont nel 1963. Gli scopi del Circolo sono quelli di ricostruire la storia di Longarone e della sua area attraverso immagini fotografiche che rappresentano tutti i diversi aspetti della vita dei suoi abitanti.

Martina Pellegrini

Az Olasz Kultúrintézet első alkalommal rendezte meg a Fagyalt Ünnepet az olasz fagyaltkészítők magyarországi megjelenése századik évfordulójának megünneplésére. Az esemény fontosságát az a szándék adta, hogy Itália határain túl is megismertessük egyfelől az olasz fagyalt eredetét, jellegzetességeit, másfelől bemutassuk a külföldre szakadt olasz fagyaltkészítők életét. Longarone vidékéről már korán, az 1870-es években jelentős mértékű elvándorlás indult el az osztrák-magyar monarchia felé. Vannak fel-

jegyzések arról, hogy már ezekben az években a Zoldo völgyéből és Cadore felől érkezett emigránsok árulták a fagyaltot ingázva színesre festett kocsjukkal a városok egyes részei között. Az 1900-as évek elején sokan üzletet nyitottak, leginkább Bécsben, ahol szigorúan korlátozták és szabályozták a fagyaltos kocsi közlekedését.

A zoldói Carlo és Augusto De Pellegrin 1900-ban költözött Budapestre, majd őket követték 1930 táján a De Pellegrin család más tagjai, kik ugyanarról a vidékről érkeztek Magyarországra. De Pellegrin Sára már Győrben született, ott járt iskolába és emlékszik arra, hogy édesapja, Federico 1930-ban nyitott egy fagyaltozót még és abban az évben számos honfitársa is követte példáját. A háború alatt persze a fagyaltosok vagyonát is kisajátították.

A kiállításon látható értékes képeket és dokumentumokat a longaroni vásárcsopontnak köszönhetően az Egykori Emigránsok Családjának Köre és a Bruto Recalchi Fényképész Kör bocsátotta a szervezők rendelkezésére. Az Egykori Emigránsok Családi Köre a vidék egykori emigránsait, ex-emigránsait egyesíti, azokat, akik valamikor Longarone, Castellavazzo, Ospitale di Cadore és Soverzene városából származtak el, mind Belluno tartomány szülötteiként. Ez a civil szervezet 2001-ben jött létre, és tagja a Bellunóiak a Világban szervezetnek is. Ennek a családnak az a célja, hogy előmozdítsa és segítse a vendégmunkásnak emigráltak életével, emlékeivel kapcsolatos társadalmi és kulturális eseményeket. Szeretnék megőrizni és az utókorra áthagyományozni azon emberek emlékeit, történeteit, akik óriási áldozatok mellett, sok szenvedést átélve hagyták el hazájukat az elmúlt évszázadokban és kénytelenek voltak idegen földön szerencsét próbálni.

Longaroni Bruto Recalchi Fényképész Kört a kilencvenes évek végén alapította amatőr fotósok egy csoportja. A nevük Bruto Recalchi, a híres longaroni fotográfus emlékét idézi. Ő volt az, aki még akkor örökítette meg képein a várost, mielőtt az 1963-ban a vajont-i katasztrófa következtében lényegében elpusztult. A fotográfus társaság azt tűzte célul maga elé, hogy olyan fényképek által építse újra Longarone és környéke történetét, melyekből megmutatkozik az ott élő emberek hétköznapjainak minél több aspektusa.

Martina Pellegrini